

—c—:

Výcvik v jízdě koňmo.

Nejnovější předpis o výcviku v jízdě koňmo byl vydán roku 1937 v Německu. Je tedy o rok mladší než náš předpis K-II-1 z roku 1936, který mají naše jednotky v ruce. V obsahu jsou oba velmi podobné, jen v některých podrobnostech a v rozvržení látky se různí. K srovnání uvádím některá ustanovení, jež nás mohou zajímat.

Nový předpis H Dv 12 proti vydání téhož předpisu z r. 1926 je méně obsáhlý, je stručnější a je psán velmi jasně. Mimo obvyklou látku předpisuje i výcvikový program a ustanovení o výcviku remont.

Je rozvržen v pět částí, z nichž první obsahuje všeobecná ustanovení. Cíl výcviku je stanoven shodně s ustanovením předpisu z roku 1926: Válka vyžaduje od jezdce jistoty v ovládání koně v terénu a od koně poslušnost a vytrvalost. Za stejnoměrnost výcviku a dobrý stav koní odpovídá velitel eskadrony, za výcvik důstojníků velitel oddílu a velitel pluku.

Zvlášť třeba poukázat na důležitost výcviku jezdce i koně v terénu.

Druhou částí je vlastní nauka o jízdě koňmo. Pojednává o sedu jezdce, pobídkách (působení vahou, působení lýtek), držení otěží a o pobídkách otěžemi, dále o sebrání koně, přilnutí a ježdění v různých chodech.

Nové je zde ustanovení o práci s kladinami. Výcvik v ježdění přes kladiny a v terénu jsou stejně důležité jako jízdárenský výcvik; je vhodným prostředkem k vzájemnému získání důvěry jezdce a koně a k jejich uvolnění. Při provádění těchto cviků je nucen jezdec přizpůsobovat své těžiště pohybu koně a na koně působí tím, že jsou naň kladeny střídavě různé požadavky. Tento výcvik musí být pečlivě připraven a promyšlen, požadavky postupně zvyšovány a naopak včas omezovány, vzniknou-li při provádění obtíže. Přílišné požadavky na počátku mají za následek „ztuhnutí“ jezdce i koně.

Práce s kladinami slouží jak výcviku jezdce, tak i výcviku remont. Provádí se v kroku a v klusu. Kladiny (kavalety) jsou asi 1.50 m široké, až 20 cm vysoké (světlost nad terénem); jsou stavěny přenosně ze dřeva dosti silného, aby nebyly příliš lehké.

Průpravný výcvik záleží v překračování jednotlivých tyčí v kroku, potom následuje ježdění přes jednotlivé kavalety napřed v kroku, potom v klusu. Když se dosáhne jistoty v chodech při těchto cvičeních, jezdí se v klusu přes několik kladin (nejdříve 2 až 3) za sebou položených. Tímto způsobem se dosáhne u koně, který navyká ohýbání kloubů, pravidelného chodu, a jezdec získá pocit pro pružné pohyby koňského hřbetu.

Požadavek 4 kladiny se vzdálenostmi 1.40 m nemá být překročen; také je třeba se vystříhat tyto cviky s počátku konat příliš často, nezačínat předčasně a příliš rychle stupňovat. Koně mohou přílišnými požadavky být přetížení a trpí v kloubech.

Používání kladin na jízdárně je velmi vhodné. K úspoře času se doporučuje správné rozměření označit na stěnách, aby mohly být rychle umisťovány.

Průprava ke skoku. Dříve než se začne cvičit skok pod jezdcem, musí být kůň připraven, má-li překonávat překážky větší, než na kterých byl jako remonta cvičen. Pomůckou k uvolnění koně je práce přes kavalety, průprava ke skoku, cvičení cvalu v terénu.

Účelem průpravy pod jezdcem je četným překonáváním nízkých překážek učit koně poslušnosti, získat u něho pružnost hřbetu; jezdec se musí obeznámit s pobídkami, získat pružný sed ve skoku a jistotu. Při průpravných cvičeních se najíždí v kroku nebo v klusu; zacválá-li kůň, musí jezdec zůstat pevně v sedu a po přeskočení vzít koně do chodu, v němž začal pohyb na překážku.

K větším výkonům jsou koně připravováni skákáním na ruce, k němuž lze přikročit, až jsou koně dostatečně uvolnění předchozí prací na nízkých překážkách. Volným skákáním má si kůň zvykat zejména správnému rozdělování cvalových kroků před překážkou a skoku s uvolněným hřbetem, což se projeví obloukovitým vyklenutím hřbetní linie.

Neuvolní-li kůň hřbet a nevyklene-li jej obloukovitě a jde přes překážku s pevným, tuhým hřbetem, je vhodné hned za překážkou umístit několik kladin tak, aby je uviděl až ve skoku, čímž je nucen natáhnout se ve skoku hlavou a krkem.

Odskakuje-li kůň pozdě a nenatahuje se při skoku, je třeba použít překážek pro skok vysoko-daleký, jež se získají přistavením několika kladin před samou překážkou.

Skáče-li kůň příliš plocho, je třeba postavit řadu překážek výškových, vzdálených 3 až 3.5 m nebo 6 až 6.5 m.

Odskakuje-li kůň příliš časně, je vhodné dát za výškovou překážku několik kladin.

Rozděluje-li si kůň špatně poslední cvalové skoky před překážkou, je vhodné umístit před výškovou překážkou nízkou překážku (50 cm) ve vzdálenosti 4, 7, 11 m.

Ježdění v terénu. Střídání nebo sloučení výcviku na jízdárně a cvičení ve skoku s ježděním v terénu se dosáhne nejlepšího uvolnění jezdce a koně. V terénu je však třeba dbát všech zásad výcviku jako na jízdárně. Třmeny je třeba v terénu o něco zkrátit proti jízdárně.

Přihlíží se k praktickému použití a podle toho se omezují stupeň sebrání koně a držení, naproti tomu je třeba dbát, aby koně šli ochotně. Proto se cvičí často zaskočení do cvalu vpravo a vlevo z klusu, zrychlení a zkracování ruchu ve cvalu, zastavování, klidný postoj po zastavení, couvání.

Při cvičeních na nerovném terénu je účelem dosáhnout u jezdce správného přizpůsobování se pohybu koně, uvolňování hřbetu koně, jehož činnost nesmí být rušena. Zvlášť vhodné je slézání mělkých zářezů a nízkých náspů. Pohyby koně a jezdce při těchto cvičeních jsou též vhodnou přípravou pro výcvik ve skoku.

Výcvik ve skoku v terénu má výhodu v tom, že překážky neodrazují tolik koně a dají se k tomu účelu přizpůsobit. Překážky v terénu mají i výhody, že se dají postavit pevně; takovéto překážky jsou pro koně výhodnější než překážky shoditelné. Musí být vždy přizpůsobeny terénu. Jezdec i kůň se lépe učí skákat, není-li dána možnost vybočení; proto mají být překážky bočně ohraničeny buď přirozeně umístěním (na př. v úvozech, v průsecích nebo mezi keři atd.). Takto ohraničené překážky mohou být úzké, čímž se předejde i zlovyku šikmého skákání. Překážky musí být přizpůsobeny terénu a porostu. Zejména výcvik ve skoku přes příkopy je značně ulehčen výcvikem v terénu proti umělým zařízením u jízdáren.

Přízpůsobování jezdce i koně jsou zvlášť užitečné cviky: seskoky, výskoky a skoky na svahu.

Zvláštní druh výcviku v terénu je ježdění v houfu. Účelem je využít přirozeného tahu koně v houfu k překonávání strachu. Je zvlášť vhodné k překonávání překážek vyžadujících dalekých skoků. Nevýhodou je, že kůň je utvrzován při tomto výcviku v přirozené snaze o společnost v stádu. Proto je nutné i při ježdění v houfu vkládat úlohy jednotlivého ježdění, nejdříve ve dvojicích, potom i samostatně se cvičí zkrácení ruchu, přechody do nižších chodů. Pro prudké koně je tento způsob práce nezbytností.

Teprve je-li tento výcvik ukončen, může se začít honební ježdění. Překážky pro honební jízdy musí být na stranách přirozeně ohraničeny, aby se předešlo vybočování, nebo tak dlouhé, aby všichni jezdci měli vedle sebe dost místa ke skoku. Umění pořádat honební jízdy spočívá v přízpůsobení překážek terénu a v nenápadném zvyšování požadavků.

Každý účastník honební jízdy musí dbát těchto zásadních ustanovení:

dívá se daleko vpřed, volí si cestu a jede v stejnoměrném ruchu;

vystříhá se křížit cestu s jinými koňmi, nebo, zvláště před překážkou, se na ně tlačit;

nepředjíždí zezadu druhé jezdce v rychlejším ruchu, neboť tím se kazí koně, protože musí být cvičeni v klidném cvalu;

nedohání a nejezdí hned za jezdcem, který je před ním, neboť by jej ohrožoval, kdyby padl;

prudké a nejistě skákající koně jedou na vnějších křídlech; ztratí-li jezdec vládu nad koněm, hledí se velkým obloukem dostat ven z honebního pole;

vypoví-li kůň poslušnost, nesmí tím nikdy být přehrazena cesta ostatním jezdci, s koněm najede znovu za polem;

upadne-li kůň, snaží se jezdec dostat se stranou překulením, aniž použije otěže, čímž především zabráni ohrožení ostatních jezdců volným koněm a za druhé si uchová možnost znovu nasednout a v jízdě pokračovat.

Honební ježdění má velkou výchovnou cenu, je-li správně prováděno.

V dalších člancích řádu se pojednává o ovládání neposlušných koní. Neposlušnost se objevuje hlavně u koní špatně ježděných a chybně vychovaných. Nejjistější cesta k nápravě je dát je dobrému jezdci, slabý jezdec může koně zkazit až k úplné vzdorovitosti. Je-li třeba koně donutit k poslušnosti, musí jezdec přes všechnu vynaloženou sílu a energii zachovat klid a rozvahu. Trestry musí být v tom případě účinné.

Pro nejobvyklejší nezpůsoby koní uvádí řád pokyny pro jezdce a cvičitele. Kůň se léká: Cvičitel nechá koně jet v houfu za druhými koňmi kolem předmětu, kterého se léká. Postupně se houf rozjíždí a konečně zmizí i koně vedoucí. Jezdec postaví hlavu koně na začátku na stranu, na kterou kůň vyhýbá, pobízí jej a jede s odvrácenou hlavou od předmětu. Kůň po nasednutí kozluje nebo se staví: Cvičitel dá koně bez sedla provádět nebo pracovat na dlouhé oprati, zaskakovat na ruce a p., aby se kůň uvolnil; dá jej sedlat dříve a popruh smí být utažen, až když kůň má delší dobu sedlo na sobě. Jezdec se snaží koně dostat vpřed. Nejde-li kůň, jezdec lehce sesedne, při čemž podchytává nárazy v kolenou a pružným chodidlem.

V německém řádu jsou ustanovení o výcviku koně bez jezdce, a to práce na dlouhé oprati (vystrojení koně, chování cvičitele a pobídky otěží, bičem a hlasem) a postup při výcviku; dále se mluví o chýbání koně na ruce a překračování na ruce.

K výcviku na dlouhé oprati slouží asi 7 m dlouhá oprat, bič tak dlouhý, aby vodič dosáhl koně, vyvazovací otěže, někdy i ohlávka s obnoskem. Vyvazovací otěže musí být tak dlouhé, aby dovolovaly přirozené držení hlavy při mírném napětí otěží; přílišnému utažení musí být zabráněno.

Vodič volí své postavení při výcviku tak, aby byl stále o něco před hlavou koně. Pomocník vyvádí koně na kruh a pobízí jej bičem. Vzájemná jejich spolupráce musí být zaručena. Oprat se zapíná buď do kroužku obnosku nebo do kroužku uzdečky. Vnitřní ruka (na levé ruce levá ruka) vede oprat, tak aby byla ve výši koňské huby, vnější ruka drží konec oprati.

Pobídky opratí jsou účinné jen tehdy, je-li kůň v přílnutí. Záleží ve zkracování, v prodlužování a zastavování. Zkracování se používá u koní, které se tlačí z kruhu ven. Po přitažení je nutno vždy znovu povolit. Prodlužování se provádí u koní, které se tlačí do kruhu; děje se zatřepáním opratí, při čemž se bič nastaví proti plecím koně. Zastavování se provádí střídavým zkracováním a povolováním anebo lehkým setřásáním.

Bičem se pobízí kůň kupředu. Bič se drží vždy ve vnější ruce na začátku tak, že směřuje koncem proti tělu koně. Šlehnutí bičem se provádí odzadu kupředu a nahoru tak, že míří nad hlezno.

Pobídky bičem neb opratí jsou prováděny i hlasem; časem lze dosíci toho, že koně mění chody na zavolání.

Při výcviku na dlouhé oprati se začíná na levou ruku, protože pro koně je obracení vlevo lehčí. Pomocník vyvede koně na kruh a vede jej za otěž na kruhu, aby si kůň zvykl. Na povel vodiče poklepe koně na šíji. Vede jej na počátku i v klusu. Toto cvičení v kroku i v klusu se několikrát opakuje. Je-li kůň klidný, pomocník jej pustí, jde ještě několik kroků vedle něho a potom se vzdálí. Jakmile však pozoruje, že kůň chce prudce vyrazit vpřed, chytne oprat a zkrátí jej, a je-li třeba, znovu jej vede za otěž. Tím si odvyknou koně škodlivému prudkému běhu na kruhu. U živějších koní se nedoporučuje užívat s počátku biče.

Jako prostředek k uvolnění se uvádí zvykání na tlak udidla, ohýbání na ruce a překračování na ruce.

Pod označením zvláštní cvičení jsou zahrnuta cvičení tvořící přechod od vlastního jezdeckého výcviku k výcviku pro službu v poli. Provádějí se souběžně s výcvikem v ježdění v terénu.

Jakmile dosáhne jezdec i kůň jistoty při pohybech v terénu, začíná se jezdit s válečným výstrojem. Účelem je přivyknout koně zatížení mrtvou vahou i při překonávání překážek.

Nejčastěji se vyskytující překážky, jejichž obratné překonávání je takticky důležité, jsou vodní toky a umělé zátarasy na komunikacích. Je třeba využít každé příležitosti k překračování vodních toků slézáním i když to není zrovna blízko. Výcvikem musí se dosáhnout toho, že koně plně vystrojené ochotně slézají šikmé břehy do vody, jestliže výstup na druhý břeh není obtížný.

Přikopy se přelézají, jestliže to okraje a dno dovolují.

Při příliš strmých svazích, na něž je třeba vyjet, nebo při seskoku na tvrdé cesty, zvláště v jednotkách, je dobře sesednout a překážku přeskročit s koňmi na ruce.

Zátarasý v úvozech anebo na cestách v zalesněném terénu je třeba obcházet v blízkosti slezání svahů a vyhýbat se dalekému objíždění.

Průpravná cvičení k výcviku v jednotkách. Základem k výcviku v jednotkách je ježdění ve správném ruchu. V takovém ruchu urazí za minutu jezdec: v kroku 125 kroků, v klusu 275 kroků, v cvalu 500 kroků a v zrychleném cvalu 700 kroků.

Obyčejným cvałem v rovném terénu a s čerstvým koněm se urazí 500 kroků za minutu; v střídavě zvlněném terénu nebo s unaveným koněm klesne výkon na 400 kroků.

Výkon ve zrychleném cvalu závisí na situaci, terénu a veliteli a činí asi 700 kroků.

Přechod z pochodového proudu do otevřených tvarů, rozvinování v houf a znovu zaujímání pochodového tvaru musí být cvičeno již od počátku výcviku.

Výcvik ve vedení náručních koní začíná vedením jednoho náručního koně; teprve když jezdec nabude jistoty, cvičí se ve vedení 2 a 3 koní. Při výcviku musí mít jezdcí vhodné koně. Vodič koně nesmí být takřka zaměstnán vedením svého koně, nýbrž stará se o náruční koně, jež vede, zejména, má-li je vésti ve vyšším chodu.

Poutání koní ve čtveřicích musí být mnoho cvičeno.

Nakládání a vykládání koní do vlaku musí být cvičeno, aby bylo prováděno hladce. Vhodné jsou k tomu objekty v kasárnách zřízené z vozových skříní vagonů.

K překonávání vodních toků je třeba mít co největší počet jezdců, kteří dovedou s koňmi přeplavat.

Výcvik se zbraněmi na koni zahrnuje výcvik s šavlí, zvláště v seku k zemi ve vyšších chodech. Střelba z pistolí se provádí napřed cvičným střelivem, později ostrým. Při tom třeba též cvičit zamiřování vlevo a dozadu, ostrá střelba se smí provádět jen vpravo. Se zvykáním koní musí se začínat brzy.

Závěrem jezdeckého výcviku je samostatná terénní jízda na trati 25 km obtížnějším terénem (částečně v noci) v předepsané rychlosti. Tento úspěšný výsledek je zárukou použitelnosti k průzkumu, doručování hlášení, k pochodu atd. K tomu všemu je třeba, aby jezdec odkázaný sám na sebe jel odhodlaně, dovedl správně odhadnout výkonnost svého koně, využití příznivé půdy a terénu. Rozdělením trati, péčí o koně za oddechů a dovedností zraněnému koni poskytnout první pomoc předchází se snížení výkonnosti koně.

Jednotlivým jezdcům se nařizuje rychlost, v které má trať projet, a to buď stanovením času, kdy má nejpozději dosáhnout cíle, nebo označením značkami na obálce s hlášením.

Při jízdě v rovném terénu při dobré půdě lze požadovat:

- × = km za 7—8 minut, t. j. asi 8 km za hodinu,
 ×× = km za 5—6 minut, t. j. asi 10 až 12 km za hodinu.

Rychlost 8 km za hodinu lze dodržet, jede-li jezdec něco přes $\frac{1}{4}$ času v klusu, zbytek v kroku. Při 10 km $\frac{1}{2}$ času v klusu, druhou v kroku. Tato rychlost je pro spojky pravidlem. Rychlost 12 km v hodině vyžaduje buď projetí téměř celé trati v klusu, nebo $\frac{1}{4}$ času cválati a ve zbytku času většinou klusat a jen občas padnout do kroku. Touto rychlostí jezdí spojky jen na krátkých tratích 2 až 3 km, jinak jen, vyžaduje-li to naléhavost hlášení.

Samostatný jezdec volí v různých chodech onen ruch, který je koni nej pohodlnější. Zkracování nebo zrychlování ruchu znamená plýtvání silami koně. Časové ztráty se nahrazují prodloužením klusu nebo cvalem, ale nikdy ne zrychlováním ruchu. V klusu se nemění noha a jezdec má volit vždy onu nohu, na které kůň nemá obtíží. K dodržení času je často třeba klusat i s kopce; klusu do kopce má se vystříhat. Na silnici jede na předepsané straně, vyžadují-li toho dopravní poměry. Jinak volí stranu koni pohodlnější. Jsou-li okraje nevhodné, jede středem silnice, přes to, že je cesta tvrdá. Stejně tak na silně vyklenutých silnicích.

Průprava k velkým pochodům se koná počínaje výcvikem v jednotkách. Velké pochody mohou být prováděny jen po průpravných pochodových cvičeních, které trvají 3 až 4 neděle. Podstatou průpravy je dvouhodinný až tříhodinný klidný pochod v terénu, zvláště na silnicích. Rychlost pochodu je postupně zvyšována na $7\frac{1}{2}$ —10 km v hodině. Pochodové cvičení, konané jednou týdně, se jede v prvním týdnu na trati asi 30 km, v každém dalším týdnu o 10 km více, nejvýše však 75 km. Při těchto denních výkonech je nutno dodržovat rychlost $7\frac{1}{2}$ km v hodině i s potřebnými oddechy v to.

Tato průprava má za účel jednak zvykat koně na výkon a jezdce naučit vytrvalosti v ježdění a vedení koně, péči o koně za pochodů, za odpočinků a po návratu. Za cvičných pochodů musí být koně často napájeni. Před odpočinkem, za kterého budou koně krmeni, musí se jet krokem nebo koně vést pěšky, až se zcela uklidní.

Třetí část předpisu pojednává o výcviku koně — vrátím se k ní později. Část čtvrtá pojednává o výcviku jezdců, a to o výcviku nováčků, mužstva v 2. roce služby a poddůstojníků a o výcviku důstojníků.

V ý c v i k n o v á č k ů. Důležitou podmínkou výcviku nováčků je dát každému vhodného koně. Koně určení pro nováčky musí být k tomuto účelu před příchodem jejich připraveni a přezkoušeni a po případě doježděni dobrými jezdci. Je důležité, aby koně šli s vyvazovacími otěžemi klidně. Později, když se nováčci učí používat pobídek, je třeba, aby starší jezdci před jízdárnou nováčků s koňmi opakovali to, co bude cvičeno. Střídání koní v době výcviku má za účel nejen vhodnou výměnu, ale i přizpůsobování se koním různého temperamentu. Koně, které nováček nemůže sám správně vést, musí být vyvázány, alespoň po nějaký čas. Čím dříve se odejmou, tím lépe. V kroku na konci hodiny nebo při skákání se odepnou.

Postup při výcviku. Nováček musí se mimo výcvik v jízdě koňmo současně cvičit a vychovávat ve vojáka, a proto musí být více v podrobnostech pozorován. Odřetí v sedle a úrazy je nutno předcházet náležitou péčí. Hodina jízdárny musí být přerušována na počátku každé oddechy. Nováček potřebuje často ústní vysvětlení základních pojmů a jednotlivých cviků.

Od počátku je třeba klásti důraz na ty cviky, které činí nováčka pružným, sebevědomým a jsou povzbuzující. K nim patří: metání na živém koni, prostocviky, práce s kladinami, skákání, sedláni a odsedlávání, poutání koní, výklady na koni ve všech chodech.

Jakmile nováček dosáhne trochu jistoty v sedu (nejpozději po druhém týdnu), provádí se výcvik nováčků v terénu, kde jej lze na podzim prodloužit klidnou prací i na několik hodin a spojit s jiným odvětvím výcviku. Delší práci v sedle získává nováček rychleji jistotu a sebedůvěru. Ale i v měsících, kdy je výcvik odkázán na jízďárny, musí nováček alespoň jednou týdně jeti na několik hodin do terénu.

Výcvik ve skákání musí se provádět tak, aby nedošlo k pádům. Začíná se s ním, až jsou koně uvolněni, aby je nováček pobízel ke skoku. V terénu se použije vedoucích na koních spolehlivě skákajících. Zvlášť důležité je postavení překážek, které nesmějí nováčka odstrašovat.

Ježto nováček má na začátku výcviku dosíci pružnosti v sedu bez ohledu na vojenské držení, musí se vymýtit vše, co vede k ztuhnutí a křečovitému držení. Je nesprávná snaha hned v prvních týdnech chtít od nováčků předepsaný sed. Tohoto cíle může být dosaženo po delším výcviku a neustálým upozorňováním a odstraňováním drobných závad. Rovněž tak je chybné začít brzy jezdit v oddělení jednotlivě, protože nováček neznající používání pobídek je tím sváděn k tahání za otěže. Naopak, chodí-li koně dlouho v zástupu, vyknou si a nováček, slabší jezdec udrží je jen otěžemi, má-li zachovat vzdálenost. Je tedy nejlepší začít brzy s ježděním do terénu, kde v houfu získají tah kupředu a kde je i příležitost upevnit sed ježděním na nerovné půdě.

V ý c v i k d ů s t o j n í k ů. Všichni poručíci a nadporučíci, kteří mají nárok na služebního koně, jezdí od začátku listopadu do konce března pětkrát v týdnu důstojnickou jízďárnu, kde jezdí své služební koně. Výjimečně mohou jim velitelé místo nich přidělit remontu v 2. roce nebo staršího koně. Na jízďárně se cvičí podle plánu pro výcvik koní v 2. roce.

Všichni tito důstojníci jezdí mezi 3. a 8. služebním rokem po jejich jmenování v zimě mladou remontu nebo koně v 2. roce u své setniny.

Účast těchto důstojníků při sportovních soutěžích je žádoucí. Velitelé je v tom směru podporují, dohlédají na jejich přípravu a sami účast povolují.

Účast při honebních jízdách na podzim je povinným služebním úkonem.

Důstojníci jezdeckta mimo povinné ježdění v předchozích řádcích jezdí ještě druhého služebního koně nebo vlastního koně. Tato druhá jízďárna má hlavně za účel zdokonalování v terénu, výcvik ve skoku a výchovu učitelů jízdy pro terénní ježdění. Podrobnosti výcviku upravují velitelé pluků podle obsáhlých ustanovení, jež uvádí předpis.

Poslední část pojednává o zvláštních ustanoveních plynoucích ze zvláštnosti organizace.

Plán jezdeckého výcviku nováčků v zimě.

	Říjen	Listopad	Prosinec	Leden	Únor	Březen
Ústroj jezce a koně	Jezdecký ústroj bez ostruh, při metání sportovní ústroj, koně na uzdečce a vyvázány	Jako v říjnu, zčásti s ostruhami, koně zčásti nevyvázány	Jako v listopadu	Uzda	Uzda, částečně s balením	Jako v únoru
Cvičení v sedu, prostocviky a metání	Metání na živém koni. Seskočit, vyskočit, prostocviky, mlouvení			Při příležitosti opakovat	Jako v lednu	Jako v lednu
	na místě, v kroku a ve cvalu	jako v říjnu, také v klusu	jako v říjnu, také přes kavalety v klusu			
Chody, výcvik na jízdně	Krok bez třmenů. Cval bez třmenů. Lehký klus se třmeny; od polovice měsíce klus také bez třmenů. Vskok do cvalu z kroku a klusu na kruhu	Krok bez třmenů. Cval a klus bez třmenů. Obraty. Vskok do cvalu z klusu	První klus vysedět se třmeny. Krok se třmeny. Cval bez třmenů. Úkroky v kroku. Počátek působení na koně. Vskok do cvalu z klusu. Zastavení z kroku	Ježdění se třmeny. Zrychlit ruch v klusu a ve cvalu. Vskok do cvalu na konci malého kruhu. Zastavení z klusu	Opakování. Zpátky v chod. Krátký klus. Krátký cval. Vskok do cvalu z kroku v rohu	Opakování. Obraty čelem vzad a krátce čelem vzad. Častější nacvávání z kroku
Výcvik s kladinami, skákání, terénní ježdění, zvláštní cvičení	Ježdění přes položené tyče v kroku a v klusu. Ježdění přes kavalety v kroku, v klusu bez třmenů s vyvazovacími otěžemi. Ježdění v houfu v kroku a v klusu se třmeny	Jako v říjnu, k tomu: lehké slézání, ježdění na nerovné půdě v kroku a v klusu se třmeny. Skákání ne více než 50 cm a přes příkopy za vedoucími koňmi. Ježdění přes kavalety v klusu se třmeny i bez nich	Jako v říjnu, k tomu: ježdění přes kavalety bez vyvazovacích otěží. Cvalání v houfu. Slézání a jednotlivé v kroku a klusu na nerovném terénu. Skákání jednotlivé 50 cm a malé příkopy. Projíždění vodou za vedoucími koňmi. Ježdění ve správném ruchu v kroku a v klusu	Jako v prosinci, k tomu: cvalání jednotlivé. Ježdění na náledí a ve sněhu. Přechod z pochodového proudu v houfu a naopak. Ježdění ve správném ruchu ve cvalu	Jako v lednu, k tomu: seskoky a výskoky na svahu, ne přes 50 cm výšoké. Vyjždění jednotlivců z houfu. Sklouzávání se svahu do mělké vody. Průprava k pochodu na trati 10 až 15 km s přechodu na trati 5 až 10 km. Ježdění s ústrojem sedlem a s plnou výzbrojí. Ježdění v masce. Cvičení se zbraněmi. Výcvik vodičů náručních koní	Jako v únoru, k tomu: cval lesem a se svahu. Rychlý cval. Jednotlivé skákání přes malé vodní příkop a vysoké překážky do 80 cm. Průprava k pochodu na trati 10 až 15 km s překážkami. Ježdění jednotlivé v noci
Cíl		Úplné uvolnění	Pružný sed, správné použití pobídek, ovládnutí koně při cvicích dosud probraných	Zdokonalování v sedu a ovládnutí koně při ježdění jednotlivé		